

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre . . 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelék).

Március 15-én 1906.

Á budavári térséget
Az éji sötétség lakja.
Á gázlámpák világánál
Messze látszik az érekhonvéd,
Szabadságunk szent alakja.

Á budavári térségen
Csendesség van, hallgat minden,
Az ablakok letakarva,
Az ajakak elnémitva,
Csak egy dobban meg a szivben.

Á budavári térségen
Megmozdulnak sötét árnyak,
Nem halottak, csak hallgatók,
Szabadságért sóhajtozók,
Á magyar nemzet virági,
Ákik készek sikra szállni,
Área sötét valakánynak.

Á budavár térségen,
Fölhangzik a Kossuth nóta
Koszorut hoztak. Jávoznak.
Milyen esendes lett a magyar,
Ilyen sem volt már régóta!

Á budavári térségen
Lesz még egyszer igaz ünnep,
Nem úgy mint most, sötét éjjel,
Visszafojtott lélegzettel
S a szemekbe könnyek gyűlnek.

Á budavári térségen
Ünnepel még a magyarság.
Nem éjjel, de fényes nappal,
Százazerek, a kézben karddal
Ott leszünk egy riadóra,
Ott leszünk egy hívó szóra
Érted halni szent Szabadság!

Székely Baka.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 30 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében k a p a t. <<

Kialakulás.

Még a világot sem egyszerre teremtette az Isten, hanem részletekben. A mi nemzeti ünnepünket, a szabadság napját, március 15-ikét is évek sorain át alakíthatjuk igazi magyar nemzeti ünnepé. A kezdés óta máris nagy hódítást tett a nemzet rétegeiben, de talán legjelentősebb az, amit mostani változata hoz, mert ez a mozgalom a magyar nemzet rétegében a legjelentősebbet, a legnagyobbat, a földmivelőket ölelné föl és hozná be a nemzeti ünnepbe.

Ugyanis *Sztojánovics* György báró a temesmegyei egyesült ellenzék elnöke és a „*Temesmegyei Gazdasági Egyesület*“ társelnöke, felhívást bocsátott gazdatársaihoz, hogy március 15-ikét méltó ünnepséggel üljék meg. A felhívás a következő:

„Nyílt felhívás gazdatársaimhoz! Gazdatársaimhoz fordulok azzal a kérelemmel, hogy ez évben és ezután március 15-ik napját jól érthető és különösebb megbecsüléssel ünnepeljük. Legyen ez a nap a magyar gazdaközönség körében is olyan ünnepnap, amely történeti nevezetességével az „ur“ és munkásosztály között való legteljesebb nemzeti együttérzés, egymásmellé utalt hivatás szükségét és jelentőségét kidomborítva, őseink egyértelmű, minden osztálykérdést leromboló küzdelmeire és kivivott jogainak megbecsülésére emlékeztessen mindenkit. Minden birtokos, minden gazda nemzeti ünnepünk e nagy napján diszitse fel házát dicső nemzeti lobogónkkal és a cselédséget e napra mentse fel a munka alól. Minden kastély, tisztalak és tanya nemzeti díszben pompázva hirdesse a szabadság, egyenlőség, testvériség ünnepét. Hirdesse, hogy munkás, cseléd és ur együtt vívták ki egykor a szabadságot és csakis egymással összefogva, nemzeti érzésben összeforrvá boldogulhatnak a jövőben is és e napon jöjjön össze saját portáján belül minden gazda munkásaival, cselédjeivel ismertessék és ápolják lelkükben e nagy napnak erejét, dicsőségét és messze kiható elpusztíthatatlan hatá-

sát. Legyen ez a nap minden ház, minden család meleg bensőséges nagy ünnepnapja. Merítsük e dicső nap emlékezéséből édes hazánk boldog jövőjébe vetett hitet és reményt. Legyen e nap a nemzet erős egyértelmű szivverésének hatalmas ünnepélyes kifejezése. Germán, 1906. évi március hó 3. *Sztojánovics* György báró, a Temesmegyei Gazdasági Egyesület társelnöke.“

Hisszük, hogy ez a felhívás visszhangra talál a földbirtokosoknál és ezáltal lehetséges lesz a gazdasági munkásoknak, cselédeknek is méltóan megünnepelni a magyar szabadság dicső ünnepét.

Hogy áll a világ?

A magyar válságról.

A képviselőház feloszlata után az egész nemzet méltán érdeklődéssel várta a szövetkezett ellenzék vezéreinek nyilatkozatát azokról a tárgyalásokról, amelyek kisebb-nagyobb megszakításokkal csaknem egy esztendőn át folytak s amelyek végül sajnós, eredménytelenül végződtek. Amíg a tárgyalások folytak, a vezérek kénytelenek voltak arra szorítkozni, hogy a közvéleményt csak általánosságban tájékoztassák a válság eseményeiről, mert különben már eleve is kockáztatták volna a tárgyalás sikerét. De a válság megoldásának kísérlete még így is, más okokból, meghiúsult s a képviselőház feloszlásával a vezérekre hárult a feladat, hogy a részletek feltárásával igazolják eljárásukat, amely ezt a sajnálatos eredményt létrehozta. *Andrássy Gyula* gróf volt erre első sorban hivatott s nyílt levelében, a melyet kerülete választópolgáraihoz intézett, de amely az egész nemzetnek szól, kimutatta, hogy a szövetkezett ellenzék vezérlő-bizottsága a békesség kedvéért elment az engedelmesség legszélső határáig, de ennél többet követeltek, t. i. azt, hogy a hadsereg kérdésében a nemzet jogáról lemondjon. Az ellenzék vezéreinek tehát nem maradt más választása, mint a küzdelem folytatása, de nem marad más választása a nemzetnek sem, amely e nehéz napokban bizonyára egységesen ki fog tartani vezérei mellett. Annál feltűnőbb ilyen körülmények között, hogy a vezérlő-bizottság egyik tagja, *Bánffy Dezső* báró, volt miniszterelnök nyílt levelével megbontani igyekszik a küzdelem egységét, amikor azt hangoztatja, hogy a katonai kérdés teljes kikapcsolásával

Gazdasági-, főzelék- és virágmag

beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté-nél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

➡ Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. ➡

kell a válságot megoldani és e célból ki is lépett a koalícióból. Feltűnő ez az állásfoglalása annál inkább, mert éppen Bánffy Dezső báró volt az, aki a múlt esztendőben a legmesszebbmenő ellenállás szükségességét hirdette s mert neki is tudnia kell, hogy a katonai kérdés kikapcsolása a mostani körülmények között a nemzet jogáról való lemondást jelentené. De Bánffy báró magára fog maradni eszméjével s a nemzet ki fog tartani igazi vezérei mellett, akik nem szélsőségekben csaponganak, hanem minden körülmények között egyformán mérsékletre, de egyúttal törvényes jogai mellett való kitartásra intik a nemzetet. Es ha ez a kitartás meglesz, akkor, ha nem is rövid egynéhány hónap alatt, de annál határozottabban ki fog derülni, hogy Magyarországot a törvény ellenére kormányozni lehetetlenség s oly békét fogunk köthetni, amely megnyugtatja az egész országot, mert jogfeladás semmiesetre sem lesz benne.

Sz—s.

A magyar bankok és a kormány.

Azt mondják, hogy a kormánynak máris nincs elegendő pénze, mert aki jó hazafi, az nem fizet adót ennek a kormánynak, amely törvényteleniséget törvényteleniségre halmoz fel. De még az önként befizetett adót sem szolgáltatja be valamennyi megye, hiába küld a kormány nyakukra királyi biztosokat és kormánybiztosokat, hogy a törvényhatóságok ellenállását megtörjék és a tisztviselőket, akik a törvénynek, hazafias érzésüknek és gazdájuknak, a törvényhatósági bizottságnak engedelmeskednek, felfüggesztik, vagy elmozdítják. A kormány barátai azonban hamar megvigasztalódnak. Nem baj, ha nincs pénz, mert a polgárok nem adóznak: majd megsegítik a kormányt a „magyar” bankok. Összeállnak és adnak kölcsönt a kormánynak, amennyire szükség van. Beváltják az állami járadékok szelvényeit, hogy ne kelljen a kormánynak beváltania s a szelvényeket zálogban tartják maguknál. Egyszer csak véget ér a válság s az új kormány azután majd beváltja a szelvényeket. A bankok persze gondoskodnak róla, hogy hasznuk legyen az üzletből, nekik és részvényeseiknek egyaránt. Ha a kormánynak a folyó kiadások fedezésére sem lenne elegendő pénze, akkor ugyancsak a „magyar” bankok folyószámlahitelt is nyújtanak a kormánynak, hiszen ez is igen jó üzlet, pedig az üzlet a fő. Mit törődnek azzal a „magyar” bankok, hogy az ország így tovább sínyli a súlyos válságot, míg ha ők nem sietnének a törvénytelen kormány segítségére, az bizonyára hamarabb érne véget. Nem azt nézik a

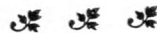
bankok, hogy mi a haza érdeke, hanem, hogy mi az ő érdekük. De számoltak-e azzal, hogy a nemzet nem fogja elfelejteni a mostani nehéz időknek ezt a tanulságát? Most tisztán látja a magyar nemzet, hogy mint sietnek a törvénytelen kormány segítségére azok a körök, amelyek a mostani válság beálltaig mindig legsűrűbben hangoztatták hazafiságukat. Nem volna jó ha kitűnnék, hogy ez csak álarc volt. Az elsők, akik a törvénytelen kormány eszközeiül felkinálkoztak, éppen azok voltak, akik nem szüntek meg mások igaz hazafiságát meggyanusítani s a maguk hazafiságának hangos hirdetésével leplezték üzelmeiket. Most nyilvánvaló lett, hogy ők csak a hatalomnak voltak hű szolgálói, mert megfontolás nélkül a hatalom mellé szegődtek akkor is, mikor a hatalom szembe került a nemzettel. Nem volna jó, ha ezeket az urakat, a hazafiságnak azelőtt hangos szószólóit, követnék a „magyar” bankok is, amelyek eddig mindig azt hangoztatták, hogy csak a nemzet, csak a nemzeti gazdaság érdekét szolgálják. — Reméljük azonban, hogy nem fognak a hazafiatlan és törvénytelen kormány segítségére sietni, habár erre többször serkentették is őket.

Változás a kormánynál.

A hivatalos lap hat legfelsőbb kéziratot közölt, melyek szerint a király báró *Fejérváry Géza* a pénzügyminiszterium, *Bihar* altábornagyot a honvédelmi miniszterium, *Lukács Györgyöt* a kultuszminiszterium vezetésétől felmentti s *Papp Béla* altábornagyot honvédelmi, *Tost Gyulát* a közoktatásügyi s *Hegedüs Ferencet* pénzügyi ügyvivővé nevezi ki s végül báró *Feilitzsch Arthurnak* a titkos tanácsosi címet adományozta. Az új kormány a következőkből áll:

Elnök:	Fejérváry Géza br.
Személykörüli:	Fejérváry Géza br.
Belügy:	Kristóffy József (még egy ideig).
Pénzügy:	Hegedüs Ferenc.
Közoktatás:	Tost Gyula.
Igazságügy:	Lányi Bertalan (szintén távozófélben).
Honvédelem:	Pap Béla altábornagy.
Földmivélsügyi:	Feilitzsch Arthur br.
Kereskedelem:	Vörös László.
Horvát:	Kovácsévics István.

Nem irunk róluk semmit. Mindenki gondolkozzék róluk szabadon.

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK 2½-től 12 lóerőig, BENZINMOTOROK, SZALMAPRÉSEK gőzhajtásra, ARATÓGÉPEK és egyéb MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

a Magy. Kir. Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynökségénél
BUDAPEST, V. ker., Váci-körut 32. szám.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

A kivándorlás veszedelme.

Az ország egyes részein, különösen a délvidéken ujabban akkora tömegekben vándorol ki a föld népe, hogy maholnap az egész délvidéken nem lesz kéz, amely a földet megmunkálja. A torontáli gazdák az előrelátható nagy munkáshiány miatt már most igyekeznek a bajon segíteni s több községben arató gépeket szereztek be. Nagybeeskereken, mint levelezőnk jelenti, a kivándorlás következtében alig kapnak már eselédet a háziasszonyok. Rendkívül nagy számban vándorolnak ki a földmivelők Temes vármegyéből is. Három héttel ezelőtt, mint Temesvárról jelentik, háromszáz kivándorló indult utnak Amerikába, most szombaton pedig különvonaton ismét háromszázhetven sváb paraszt hagyta el szülőföldjét. A Temesvárral szomszédos községekből ezenkívül több száz földmives készül legközelebb Amerikába vándorolni s ezeket semmi szóval és ígérettel nem tudják szándékukról lebeszélni.

Biharmegyében, a tenkei járásban, szintén óriási mértékben növekedik a kivándorlók száma. Magáról Tenkéről minap huszonöt család hagyta el a községet. Nemesak szegények, de jómóduak is vannak a messze utra indulók között. Nagyban buzdítja őket az, hogy a kivándorolt tenkeiek mindegyike jó híreket küld az új hazából és nagyon is jelentékenyek azok a pénzüsszegek, amiket haza küldenek azok, akik itt hagyták családjaikat. Ha a kivándorlásnak ez az aránya növekedik, akkor itt egy-két éven belül felére száll le a földmivelő lakosság száma. Ugyanez áll a szomszéd, különösen magyar lakta községekre, első sorban a tiszta magyar lakosságú Gyantára, ahonnan szintén számos család vándorolt ki a szabadság földjére.

A francia templomok leltározása.

A francia egyházi harc, Párisból jövő tudósítások szerint, mind élesebb alakot ölt. Haute Loire megyében a parasztok körömszakadásig ellene állnak annak, hogy az állam közvegi a templomi felszerelésekről jegyzőkönyvet vegyenek fel. Kaszákkal, villákkal és ócska fegyverekkel felfegyverkezve kényszerítik a csendőröket, hogy visszavonuljanak. Ugyanígy áll a helyzet Lozère és Ardèche megyékben is. Több templomot valóságos erősséggé alakítottak át. Azt hirdetik, hogy a csendőrök és katonák dinamittal akarják a templomajtóit szétrobbantani. A nép rendkívüli izgatottsága miatt komoly következményektől lehet tartani.

Hát bizony ezek az események nagyon kevésbé dicsérik a francia törvényhozók bölcsességét és az övéktől eltérő vélemények iránti türelmüket.

A magyar nemzeti küzdelmet úgy szolgáljuk igazán, hogy ha terjesztjük szellemi harcosunkat, a „Független Ujság”-ot. Kérjen mutatványszámot.

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

**„Hangya”, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.**

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Az Országos Központi Hitelszövetkezet egy esztendeje.

Előttünk fekszik a legnagyobb magyar szövetkezeti központnak, az Országos Központi Hitelszövetkezetnek a múlt évi jelentése. Nagyon sok érdekes dolog van ebben a jelentésben, amit a következőkben adunk olvasóink tudomására. A Központi Hitelszövetkezet az 1905. év folyamán 1119 olyan kölcsönt szavazott meg 1.663.938 korona értékben, amelynél az ingatlan érték feléig adnak kölcsönöket. Ebbeli tevékenységének kezdete, 1903 eleje óta 3642 ilyen kölcsönt szavazott meg 6.606.927 korona értékben, melyekből tényleg folyósított 2394 kölcsön 3.868.147 korona értékben. A múlt év őszén nagyon fontos és a kisgazdák szempontjából rendkívül jelentőségű ujtást léptetett életbe. Társulva a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetével, az ingatlan értékének egészen 75 százalékáig menő kölcsönöket is engedélyez, amelylyel lehetővé tette azt, hogy eladósodott kisgazdák terhes kötelezettségeik alól felszabaduljanak. Ezeknek a kölcsönöknek a révén a földszerzés is lényegesen megkönnyített, noha-e részben a központ szükségesnek tartja a gyámkodást, nehogy a föld után vágyakozó kisgazda oktalan és haszonnal nem biztató vásárlásokba belemenjen. Az új kölcsönök nagy népszerűségnek örvendtek mihamar és az első három hónapban 355 ilyen kölcsönt szavaztak meg, 1.546.700 korona értékben. A központi szövetkezet a múlt év végéig kibocsátott 13 millió korona névértékű 5 százalékos kötvényből 4.372.000 korona értékűt visszaváltott. Ezek helyett négy és egynegyed százalékot jövedelmező kötvények kibocsátását kezdte meg. Az év végéig 10.748.000 korona névértékű négy és egynegyed százalékos kötvényt adtak el. A kötelekbe tartozó szövetkezetek közül 44 szövetkezet közel 1 millió korona értékűt vett át; így helyezvén el pénzkészletének fölöslegét. Látható ebből, hogy a központ iránt mily nagy a bizalom.

Az 1905. év végén 1814 szövetkezet működött az „Országos Központi Hitelszövetkezet” szárnyai alatt. A múlt évben összeállított adatok szerint a szövetkezeteknek volt összesen 453.929 tagjuk 839.718 üzletrészszel 41.293.471 korona értékben. Ebből a jelzett időben befizetve volt összesen 23.440.167 korona; a tartalékok pedig 3.468.292 koronára emelkedtek. A kettő együttesen képezi a szövetkezetek tényleges vagyonát, ami közel 27 millió korona. A szövetkezetek a múlt év végén 62.123.360 koronával tartoztak a központnak; a pénzfölösleggel rendelkezők 4.804.204 koronát helyeztek el nála betétként.

Egy-egy hitelszövetkezetben a tagok átlagszáma 250; a legnagyobbinak 1807, a legkisebbnek 21 tagja volt. Egy-egy szövetkezet a központtól átlagosan 34.000 korona hitelt vett igénybe. A szövetkezetek

tulnyomóan gazdasági célok szolgálatában állanak. Ipari szövetkezet 88, vegyesen ipari és gazdasági 27, vegyesen gazdasági és ipari 5 és ipari szakcsoport 59 működött. Ezen szövetkezetekben az iparos tagok száma 26,000-re tehető; de a gazdasági szövetkezetekben is van körülbelül még 20,000 iparos. Az ipari szakcsoportokon kívül, 38 szakipari szövetkezet nyersanyag beszerzéssel, közös termeléssel és a készítmények közös értékesítésével foglalkozott. Egy részük csak a múlt évben kezdette meg működését, mégis áruüzletük 3 és fél millió koronát forgalmazott. 12 szövetkezet közszállításokat teljesített és a lebonyolított munkavállalatok értéke felülmúlta a két milliót.

Szaporodott a központ alaptökeje is. A tartalékok hozzáadásával az év végén meghaladja már az $5\frac{3}{4}$ millió koronát. Hatalmas összeg ez, de az elvállalt kötelezettség még nagyobb. A lefolyt év végén váltók alapján 32.502,869, kötelezvények alapján 29.436,152 felszerelési előlegek címen 186,208 koronával tartoztak a szövetkezetek. Hogy micsoda óriási munka folyik le egy év alatt a központnál, erre nézve elég megemlítenünk, hogy 1905-ben 281,758 darab váltót 78.714,776 korona és 33,412 darab kötelezvényt 11.186,424 korona értékben számítottak le. Visszleszámítottak 205,153 váltót 61.822,571 korona értékben. A leszámított váltók átlagértéke 278, a kötelezvényeké 335 korona volt. Takarékbetétként a központ az év végén 21.700,011 koronát kezelt; ebből 9.550,490 koronát törvényhatóságok helyeztek el. Az „Országos Központi Hitelszövetkezet” kötelékébe tartozó szövetkezetek ma már nem kevesebb, mint 125 millió koronával dolgoznak. Ebből a szövetkezetek tényleges vagyona 26.907,459; a náluk elhelyezett takarékbetétek összege 36.806,399, a központtól igénybe vett összeg 62 millió korona. Hatalmas számok ezek és mutatják azt, hogy a magyar legkönnyebben akkor boldogul, ha a jóra — szövetkezik.

Olasz könyv a magyar szövetkezetekről. Az olasz földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium kiadásában jelent meg Camanni Vince doktornak „A szövetkezés Magyarországon” című munkája, a melynek megjelenését annál nagyobb örömmel kell üdvözlönnünk, mert nem csupán jóakarát és rokonszenv, hanem igaz elismerés is nyilvánul meg irántunk. Hozzá vagyunk szokva, hogy amit külföldön írnak rólunk, az rendszeren tájékoztatlanokra vall s a szerző rokon- vagy ellenszenve szerint vagy sértő vállveregetés, vagy pedig egyenes kiesnyílése állami és nemzeti életünknek. E, mondhatnók, szatály alól dicséretes és igen örvendetes kivételt alkotott Camanni akit a múlt év nyarán Rava Luigi, Olaszország akkori földmivelésügyi minisztere megbízott, hogy a magyarországi szövetkezeteket tanulmányozza. Camanni 1904. év őszén a nemzetközi szövetkezeti

kongresszus idején tartózkodott Budapesten s itt végzett tanulmányairól igen terjedelmes és alapos jelentésben számolt be megbízójának, Rava miniszternek. Rövid bevezetés után, amelyben valóságos esodálattal emlékezik meg magyarországi tapasztalatairól, külön-külön fejezetekben ismerteti a hitelszövetkezeteket, az iparosszövetkezeteket, a földmivélszövetkezeteket s végül (összefoglalva) a bevásárló, elárúsító és fogyasztási szövetkezeteket.

Ismerteti a törvényhozási intézkedéseket, a szövetkezetek megalakulásának és működésének módját, a szövetkezetek fejlődését és eddig elért eredményeit. Ami a szövetkezeti ügy történeti fejlődését s a szövetkezetek különféleségének megfigyelését illeti, szinte azt mondhatnók, hogy Camanni munkája felülmúlja a szövetkezetekről írott hazai műveinket, a mi pedig a teljességet, a rendszeres összefoglalást és könnyű áttekinthetőséget illeti, bizvást megköváltathatjuk azt az állítást, hogy a szövetkezés eszméjének magyarországi megtestesüléséről ez a könyv ad leghivebb és legteljesebb képet. Német alapossággal, angol tömörséggel és olasz lelkesedéssel megírott munka ez s nagyon számottevő az Olaszországban ujabban igen föllendült nemzetgazdasági irodalomban. Célt tévesztenénk, ha e műnek részleteire is kiterjeszkednénk; nekünk egyelőre az kell, hogy legyen az álláspontunk, hogy az eddig elért eredményekkel való önértetes büszkélkedést hagyjuk csak későbbre s ne hátra, hanem előre tekintsünk, a multakból ne a sikereket bámuljuk, hanem legfőlebb a hibákra és tévedésekre gondoljunk, amelyeket el kell a jövőben kerülnünk. Sajnos, hogy a szerző az olaszokhoz irván és nem nekünk, gyakorlati észleleteit és tanácsait a dolgok szemléléséből az olaszok számára szürte le s nekünk nem juttatott egyebet, csak elismerést és dicséretet. Magyarországon a szövetkezés, írja, „csöndben és árnyékban” nőtt nagygyá, nem vergődött oly nevezetességre, mint más államokban, de eredményei annál jobban meglepőek és dicsőbbek. Magyarország termékeny talaja volt a szövetkezésnek s a szövetkezésnek idegen mintáktól jórészt független, sok tekintetben az egész külföldet megelőző, új és különleges válfajai fejlődtek ki és virágzanak. A tények és a számok igazolják, hogy rövid néhány év alatt a szövetkezés mily fényes utat futott meg Magyarországon, hasonló haladásra a világnak egyetlen más országa sem hivatkozhatik. S a fényes eredmények egyéni és nem állami kezdeményezésnek a gyümölcsei. „A magyar szövetkezetek ma már az ország gazdasági életének leghasznosabb faktorai közé tartoznak.” Ezzel az elismeréssel a szövetkezeti eszmének magyar apostolai meg lehetnek elégedve.

Élmi szerek értékesítését eszközlik az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyujt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
V elszámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: V
Husnemüket, füstölt
hust, vadakat, szárnyaso-
kat — élő és leölt állapot-
ban, tojást, vaját, halat,
burgonyát, káposztát, zöld-
ségféléket, gyümölcsöt stb.

• MI UJSÁG? •

Eduard király Párisban. Eduard angol király mult héten Párisban, Franciaország fővárosában időzött, résztvett az istentiszteleten az Aguesseau-templomban. A király az Elysée-palotába hajtatott, ahol szokásos katonai diszszel fogadták. Fallières elnök elébe ment és a két államfő szives kézszorítással üdvözölte egymást. Hosszabb beszélgetés után a király látogatást tett az elnök nejeánél és azután visszatért az angol nagykövetségre. Még aznap visszaadta a látogatást Fallières francia köztársasági elnök az angol királynak. Eduard király a párisi angol nagykövetségen ebédet adott, amelyre Fallières elnök nejeával és Rouvier miniszterelnök nejeával is hivatalosak voltak. Másnap esti ebédre a király Loubet volt elnököt is meghívta. A király Fallières elnökkel való találkozására alkalmával egy, a 15-ik századból eredő nagyon becses kéziratot nyújtott át a francia nemzeti könyvtár részére, aztán elutazott a délvidékre.

Uj vasut a Székelyföldön. Székelyudvarhelyről jelentik, hogy megnyílt a kisküküllői vasut folytatásaként épített sóváradi—parajdi vasutvonal, amely a Székelyföldnek egyik nemzeti és közgazdasági szempontból legjelentősebb részét: a Sóvidéket vonta bele az országos forgalomba.

A toronymászó. Adelmayer Ferenc berlini lakos a német császári pár ezüstlakodalmán bravuros tettel akarta a császári pár figyelmét magára vonni. Az ezüstlakodalom napján felmászott a Petri templom tornyára és annak ormán két zászlót tűzött ki. A zászlókat az ünnepség után megint lehozta. A bátor toronymászót nagy közönség nézte. A rendőrség meg akarta akadályozni a toronymászást, ami azonban nem sikerült.

Ritka természeti tűnemény. Nagybecskerekéről írják, hogy ott vasárnap hajnalban félhárom óra után egyszerre nagy világosság támadt. Szinte nappali volt a világosság vagy tíz másodpercig. Egy nagy csillag esése okozta. E csillag dél vagy délnyugat felől jöhetett és észak felé tűnt el. Nagynak és tüzes-vörösnek látszott. Maga után nagy fényt hagyott. Eltűnése után koromsötétség lett és vagy 3—4 perc múlva két erős lökés volt érezhető; ezt mennydörgésszerű hang követte. A lökések oly erősek voltak, hogy az ablaküvegek rezegtek bele.

Védekezés a farkasok ellen. Déva környékén a szálaspataki erdőben Jánk Demetert favágás közben egy farkas megtámadta. Jánk fejszével védekezett és a farkasok megszaladtak egy kivételével, amelynek Jánk egy csapással eltörte állkapcsát. A farkas azonban körmeivel összeszebezte, amíg végre Jánknak sikerült késével a farkast megölni.

Százesztendős katona. Berlinből jön a hír, hogy Frank Fülöp száz éves ezredes Charlottenburgban minap ünnepelte nyolevan éves szolgálati jubileumát. A császár Frankot, aki testben és lélekben egészen ép, ebből az alkalomból tábornokká nevezte ki.

Szövetkezetek illetékmentessége. A győri pénzügyigazgatóság, dacára annak, hogy már több közigazgatási bírósági ítéletről van tudomása, amelyek a szövetkezetek kötleveleinek illetékmentességét megállapítják, sőt e tárgyban a pénzügyminiszter is intézkedett és az illetékmentességét megállapította: mégis folytonos illetékkirovásokkal zaklatja a területén működő tejszövetkezeteket és arra kényszeríti őket, hogy minden egyes esetben felebbezással védekezzenek. Több oldalról fűzik ezen eljáráshoz azt az óhajt, hogy az OMGE. a zaklatott szövetkezetek békéje érdekében ez ügyben a miniszteriumhoz fölterjesztéssel éljen.

Elszakithatatlan papirpénzek. Az olasz kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a bankókat és állami értékpapirokat papyrusból állíttatja elő. A papyrusról megállapították, hogy elszakithatatlan. A rostjai egymásra merőlegesen fekszenek s így akármelyik oldalon próbálunk is beleszakítani, a szakítás mindig legfőlebb egy rost-négyzetnyire terjed. A kormány még az idén nagy papyrus-ültetvényeket akar létesíteni, amelyeket évről-évre megnagyobbbitanak.

Falusi tejszövetkezetek. A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület mozgalmat indított, hogy a vármegye nagyobb piacoktól elzárt, de bő legelővel rendelkező hegyes vidékü faluiban tejszövetkezetek alakuljanak. A szövetkezeteket Poszvek Nándor gazdasági egyesületi titkár szervezi.

Végrehajtó a lakodalomban. Kassán történt, a minap a következő neveltségesen szomorú eset. Egy kereskedő leányát adta férjhez. Nagy mulatságra készülődtek, az asztal dusan meg volt terítve. Mialatt a násznép a templomban volt, otthon váratlan esemény történt. A bécsi Creditoren-Verein és a Budapesti Hitelezők Egyesülete megneszelték, hogy a kereskedőnél, aki a multkoriban lett fizetéseképtelen, lakodalom készül. Leküldték tehát Kassára a képviselőket, hogy minden lehető foglaljanak le a kereskedő házában. Ez meg is történt. Mikor a lakodalmas menet visszaérkezett, a nagy meglepetéstől nem tudtak szóhoz jutni. Végre valahogy beletörődtek az esetben s folytatni akarták az ünnepséget. Az egyik vendég felemelte poharát, hogy az új párt éltesse s a pohárköszöntő befejeztével meg akarta inni a bort. De egyszerre felhangzott a végrehajtó szava:

— Kérem, a bor is le van foglalva!

A legyek védelme. Braziliából nem szabad több legyet kivinni, mert eddig a braziliai légykivitel nagyon komoly és jövedelmező foglalkozás volt. Nagy hálókkal a legyek milliárdjait fogták az Amazon-folyó mentén, megszártították őket és elküldték Londonba, ahol ugylátszik nincs elég légy. Az angolok az aranyhalakat, fácánjaikat stb. táplálták ezekkel a legyekkel. A braziliai kormány most betiltotta a légyfogást és a légykivitelt. A tilalomnak komoly oka van, t. i. az Amazon-folyó halai nemsokára éhen vesznek, ha a legyeket még tovább is elcsipnék az orruk elől.

Megkövesedett ember. Az überlingeni kórházban, a Badeni tó mellett a minap meghalt egy Brend nevű ember, aki ritka betegségben szenvedett, amely a

test izomrészeinek lassu, de feltartóztathatatlan megkövesedésében nyilvánul. Brend, aki ötvenhat évet élt, egy gazdag badeni földbirtokos fia volt. Tizenöt éves korában kapta meg a borzasztó betegséget. Mindenekelőtt a lába kövesedett meg, azután a betegség lassan terjedt s végre elérte mellét is. Néhány évvel ezelőtt a beteg még irni és olvasni tudott, mert kezét használhatta, de utóbb két karja is megkövesedett. Ami a legkülönösebb, Brend maga még a legutolsó időben is sokat tréfálkozott betegségén.

lecke alatt egy embert hallottunk, aki ostorával erősen csattogtatva, káromkodott. Egyik fiu tanítványom erre megkérdezett, vajjon a felvigyázókkal elmehet-e a szolgálóhoz hamuért. A fiuk a hamut a küzködő lovak elé hintették, de miután nem volt elég, ásót ragadtak és a közeli domboldalból földet hoztak, hogy a szegény lovakon segítsenek.

Schmidt hadnagyot halálra ítélték. Ocsakovából jelentik hogy a haditörvényszék Schmidt hadnagyot, a szabasztopoli flottalázadás vezetőjét kötél általi halálra ítélte.

*Az egyházi hírségére, miszerint kerkelő feletőfője elhárítván
vegyes kijelentem, hogy legszorgalmasabb fűtőüzem és bizonygató
got adó adataim közelebbesen meggyőzések affelől, hogy Petőfi Sándor
az erdélyi csatákban esett.*

*A csatákra azaz járván, emel s a kútföldről jött közt
nemű tudósítások kerekkerében ezen meggyőződéseimre, ha fűtőüzem
volna, lelkiismeretesen hittel is képes vagyok letenni.*

*Ezen állításom igazsága mellett fűt néhány példánnyal
vallomása, hittel bizonygatóteltat bár miros fűtőüzem.*

Kevésesen:

*Udvarkhelyfűtőben kerekkerében kéri ügyféreimre — hittel ne
mit egyen nem tudom, de ut fűtőüzem eideben kerekkerében fűtőüzem
garnat közelebbesen — hi aron időben az erdélyi fűtőüzem kerekkerében, s be
li tudósításaimra ezt felető: a Petőfi Sándor aron pillanatképen kéri
utózára, mindan az kerekkerében kéri kerekkerében, fűtőüzem kéri a fű
li hadseregét. Ezentúl kerekkerében nem kerekkerében s a valóságosság ottan
eluentel bizonygatója, mit meg kerekkerében kéri.*

*Udvarkhelyfűtő kerekkerében kerekkerében B. Hayke aron állítás
melly kerekkerében s a csata kerekkerében kéri a csaták kerekkerében a kerekkerében
kéri kerekkerében kéri egy kerekkerében, mit kerekkerében s kerekkerében kéri kerekkerében kéri
kerekkerében kéri kerekkerében, Petőfi Sándor kerekkerében kerekkerében.*

Szendrey Julia.

Pest, július 11. 1852.

Petőfiné Szendrey Julia nyilatkozata. (Sajátkezű kézirat után.)

A környéken mindenütt csak az überlingeni megkövesedett embernek ismerték. Nemrég meglátogatta a badeni nagyhercegné s néhány nappal később egy ismert orvost küldött hozzá. De az emberi tudomány tehetetlennek bizonyult. Amikor a beteg agyvelejére is átment a rettenetes betegség, Brendet, aki negyvenegy évig volt beteg, a halál megváltotta szenvedéseitől.

Iskolásgyermekek mint állatvédők. Az amerikai állatvédelmi társulat folyóiratában a következő sorokat közli egy tanítónő: Egy fagyos napon, a számtani

Csasznik altisztet és két matrózt golyó általi halálra ítélték. Két diákot élethossziglani kényszermunkára, tizenhat matrózt fegyházra ítélték. Tíz vádlottat felmentettek. Schmidt hadnagy a halálos ítélet kihirdetése után a következőket mondta:

Most, hogy a halál előtt állok, kijelentem, hogy igazságosan cselekedtem. Azt hiszem, hogy a bitó, amelyen kivégeznék, határjel lesz az ó-szláv és az új, szabadságszerető Oroszország között. Kegyelemképpen azt kérem, hogy lőjjenek agyon! Ezt a kéresemet ajánlom az egész orosz népnek.

 • GAZDASÁGI DOLGOK •

Tengelyrögzitő készülék.

A jelen találmány tárgyát szerkezet képezi, járműkereknek tengelyükön való rögzítésére, mely az eddigi, hasonló célra szolgáló szerkezetekkel szemben azáltal tűnik ki, hogy az a keréknek a tengelynyíl-ról való lecsuszását lehetetlenné teszi. Ezen szerkezet továbbá a kereket nem a kerékagy előtt, hanem a kerékagy mögött, tehát a kerék belső oldala felől rögzíti, minek következtében külső oldalukon zárt kerékagyak alkalmazhatók, ami azon előnnyel jár, hogy a kenőcs a kerékagy külső oldalán nem juthat ki, miáltal a kerékforgás maga használja föl a kenőcsöt, ahelyett, hogy oly gyorsan s hasztalanul kifolyatná s az ember ruhájára s egyébre piszkot szórna. Miután pedig a készülék a kerékagypuskát belülről zárja a tengelyhez s a kerékagy külső fele zárt lévén, az eddig használt s oly hamar kitáguló és könnyen kifordulható zárcsavar vagy kerékszög használata feleslegessé válik. A készülék alkalmazásával eleje vétetik a kerék kicsuszása s a kerékszög vagy csavar elveszése folytán történő annyi szencsétlenségnek, bajnak s kellemetlenségnek, mivel a készülék ki nem tágulhat, le nem eshetik s befelé állazott perzselyalakjával szilárdan zárja a kereket a tengelyhez.

A találmány tárgyát képező szerkezet a mellékelt ábrán egy foganatosítási alakjában van feltüntetve.

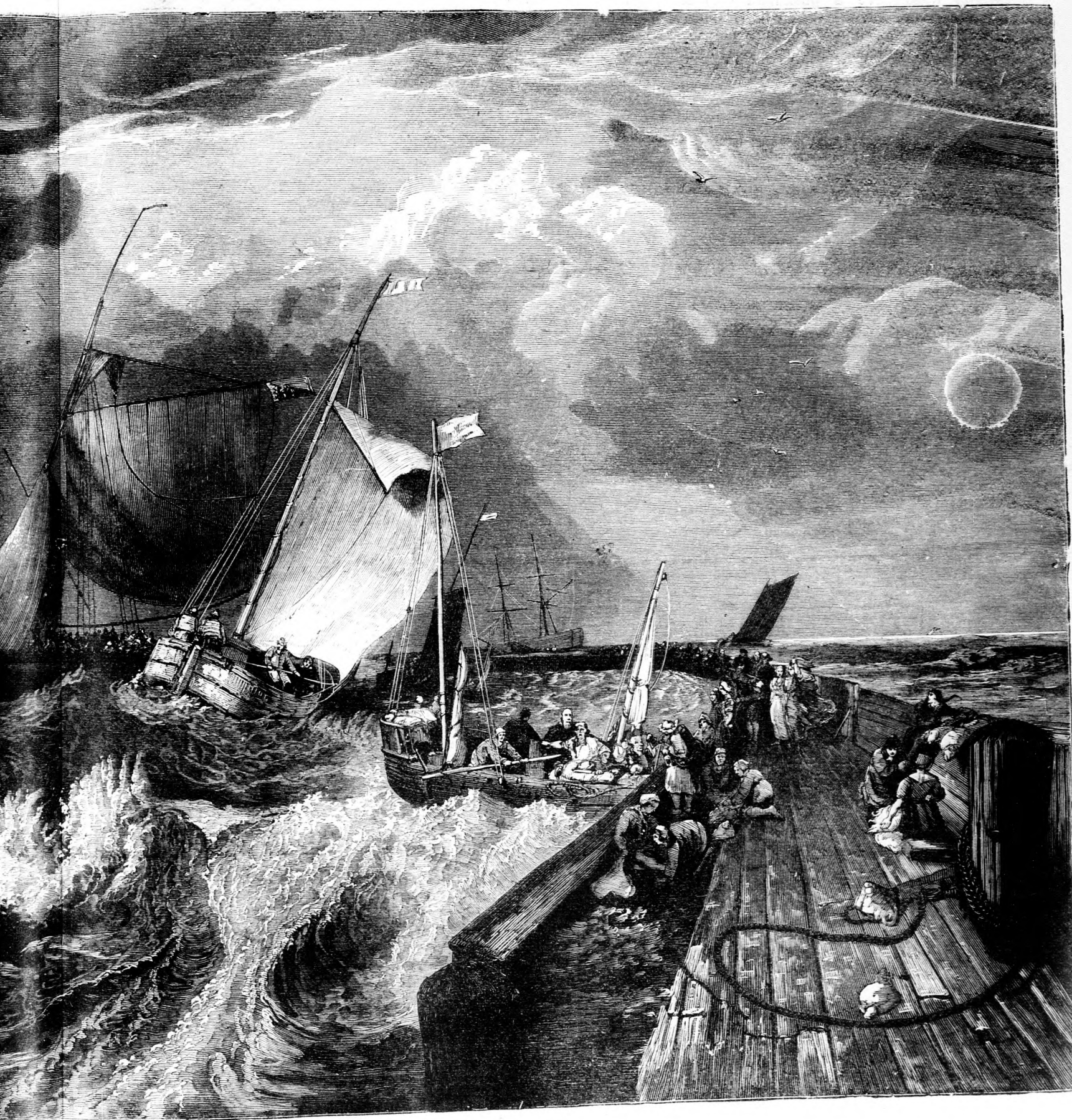
A felső ábra a járműtengelyre szerelt szerkezetet zárt állapotban oldalnézetben láttatja.

Az alsó ábra a nyitott szerkezetnek felülnézete. A kisebb ábrák metszetek a fenti ábrának A—B illetőleg C—D vonalai szerint.

A járműtengelynek az (1) puskát (1. ábra) felvevő tengelynyílhoz csatlakozó, négyszögletes harántmetszetű (2) részére a (3) tok van levehetően ráillesztve, mely utóbbi (2) tengelyrész harántmetszetének megfelelő üreggel bír és alsó oldalán az alsó ábrában látható módon nyitva van, úgy, hogy a (3) tokot felülről illeszthetjük a (2) tengelyrészre. A tok mindegyik oldalapjának alsó élén egy-egy átfurt (4) toldat van kiképezve, mely toldatok egy a (3) tokot (2) tengelyrészről való leemelést ellenében biztosító (5) csapszegnek felvételére szolgálnak. A (2) tengelyrészen a (3) toknak baloldali, hengeresen megmunkált (6) vége (alsó ábra) előtt a (7) karima van elrendezve, mely a (3) toknak a tengelynyíl felé való csuszását megakadályozza, míg a (3) toknak az ellenkező irányban való csuszását, valamint a kerékpuskának, illetőleg keréknek a tengelynyílról való letolódását a következő szerkezet teszi lehetetlenné. A (3) toknak mindegyik oldalapján, két-két (8) csapágó között, egy-egy (9) szögemelyű van forgathatóan ágyazva, melynek rövidebb karja nyomó billentyűvé van kiképezve; a két szögemelyűnek hosszabb karja egy-egy (10) félperzselyt hord, mely félperzselyek egymáshoz illesztett állásukban egy egész perzselyt alkotnak, melyben az (1) puskának belső vége forog. A puskának ezen végén két (11, 12) karima és az ezek között szabadon hagyott (13) korong van elrendezve, míg a félperzselyek külső peremén a befelé nyuló (14) karima (mellék ábra) van kiképezve.

Ha a (9) szögemelyűket a felső ábrában feltün-

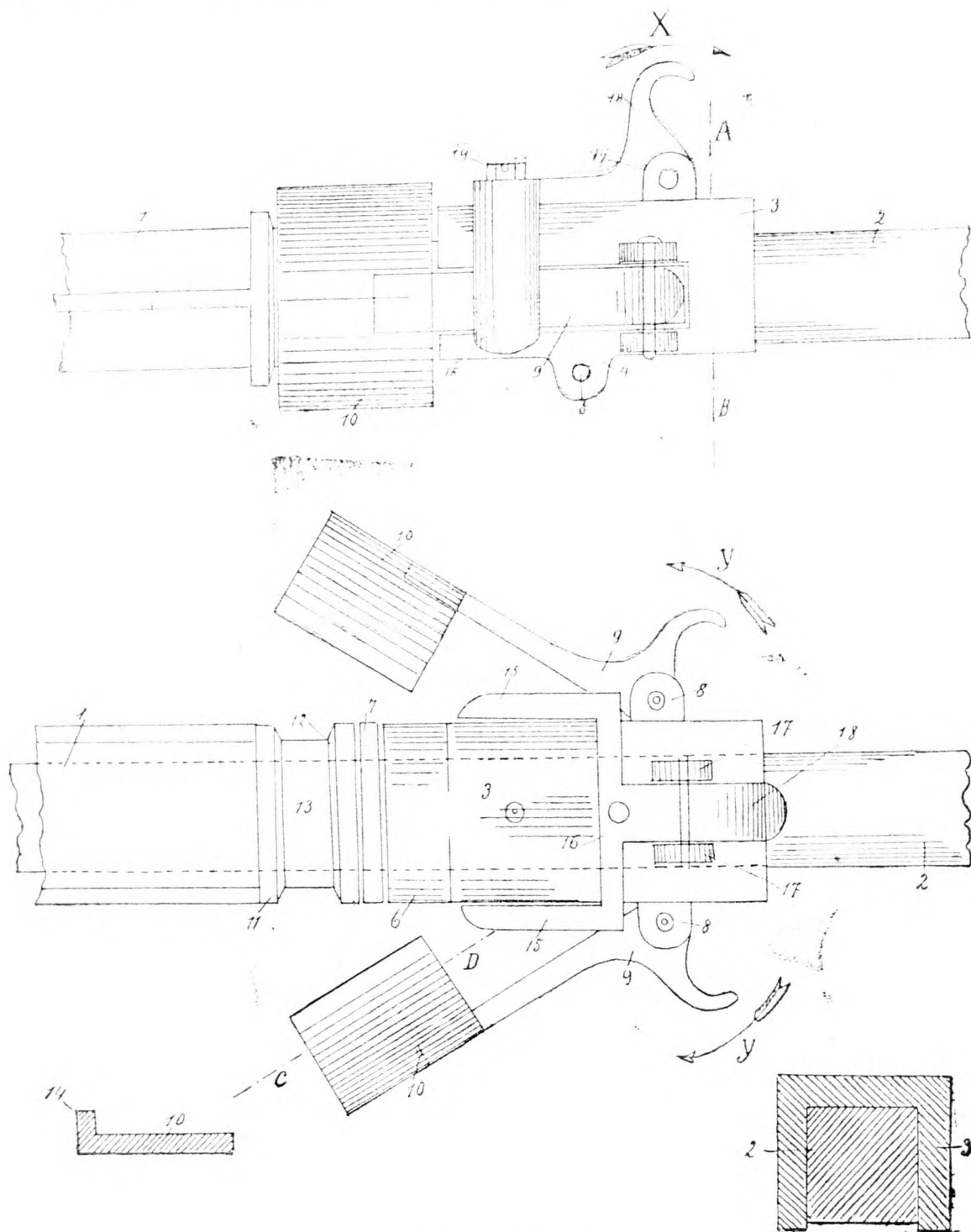

Háborgó tenger.

tetett helyzetből az (y) nyilak irányában annyira elforgatjuk, hogy a (10) félperzselyek teljes perzselyé záródnak, akkor a (14) karimák a (13) harangba illeszkedve a puskának (12) karimája elé jutnak. Ennek következtében az (1) puská, ha a (9) szögemelyük az imént említett helyzetükben rögzítettnek, a tengelynyilról nem esúszhatik le, ameny-

összekötve. Ezen szögemelyűnek az ábrában feltüntetett hatásos helyzeténél a (15) kengyelszárak függetlenül lefelé nyulnak és a (9) szögemelyűnek hosszabb karjait keresztülfödik, úgy, hogy ezek nem lendíthetők ki az alsó ábrában feltüntetett nyitott helyzetbe. Ha ellenben a (18) szögemelyűt a felső ábrában berajzolt (x) nyil irányában, annyira elfor-

Tengelyrögzítő-készülék.

nyiben a puskával a (10) félperzselyek, illetőleg a (9) szögemelyűk segítségével összekapcsolt (3) toknak eltolódását a már említett (7) karima lehetetlenné teszi.

A (9) szögemelyűnek a hatásos helyzetben való rögzítésére a (15) szárakból és a (16) harántrészből álló kengyel szolgál, melynek (16) harántrésze a (17) csapágyak között forgatható (18) szögemelyűvel van

gátjuk, hogy a (15) kengyelszárak a (9) szögemelyű pályájából kiemelődjenek, akkor az utóbbiakat az alsó ábrában látható módon szétterpeszthetjük és az (1) puskát a kerékkel együtt a tengelynyilról lehuzhatjuk.

A (15, 16) kengyel ugyan már saját súlya és a surlódás folytán is megmarad hatásos helyzetében, nagyobb biztonság kedvéért azonban ezen kengyelt

a (16) harántrésze és a (3) tokba becsavarolt (19) csavar segélyével is rögzítjük határos helyzetében; valamint a használat folytán való kopás esetén, a szerkezetet annyira visszahuzzuk, amennyit a lekopott rész kíván, a tengelynyíl (7) karimája és a szerkezet tokjának (6) vége köré megfelelő vastagságú bőrt helyezünk s úgy zárjuk a (19) csavart a tengelyre, miáltal a kerekeket mindig egyforma állásban tart-hatjuk.

A találmány tárgyát képező szerkezetet az egyes részek konstruktív kiképzése tekintetében természetesen sokféleképpen módosíthatjuk anélkül, hogy ezáltal a találmány lényege megváltoznék.

Fekete Vilmos Sándor.

A mezőgazdálkodást illető elvi jelentőségű kuriai határozatok.

Kártérítés fák kivágása miatt.

Ha a haszonbérlet a haszonbérlet kezdetével a haszonbérlet területen álló fákat a haszonbérlet tartama alatt kivágni nincs jogosítva, abból nyilvánvalóan az következik, hogy a fákat a haszonbérlet megszűntével, természetesen növekedésüknek megfelelő állapotban köteles a tulajdonos birtokába visszabocsátani, ennek lehetősége azonban a fáknak jogellenes kivágása esetén ki van zárva, miből nyilvánvaló, hogy az a haszonbérlet részéről a haszonbérlet tartama alatt kellő módon nem is pótolható, miből viszont jogilag az következik, hogy a jogellenes cselekmény bekövetkeztével meg lévén állapítható a kár fenforgása és annak mennyisége, a követelésre jogosult eme jogát a haszonbérleti viszony megszűnté előtt is érvényesítheti. (C. 1903/235.)

A haszonbérbeadó tehát rögtön a fák kivágása után követelheti kárának megtérítését; nem kell tehát várakoznia a haszonbérlet viszony megszűntéig és a kivágottak helyett új fák ültetését sem tartozik elfogadni.

Szerződés megszüntetése iránti per megindításának ideje.

Jogszabály az, hogy ha a haszonbérbeadó a haszonbérlet szerződésellenes cselekedeteiről tudomással bír és ennek ellenére vele a haszonbérleti viszonyt a gazdasági év lejártá után is minden fenntartás nélkül folytatja, úgy tekintendő, hogy lemondott arról a jogáról, hogy az eltört szerződés-szegés alapján a szerződés megszüntetését követelje. C. 1904.

A szerződés-szegés iránti per tehát még abban a gazdasági évben megindítandó, mikor a szerződés-szegés történt, különben a károsult fél joga elévültnek tekintetik.

Szerződés megszüntetésének okai.

A haszonbérletnek a szerződés lényeges feltételeit érintő szerződésellenes cselekményei, vagy mulasztása miatt a haszonbérbeadó a haszonbérletet annak lejártá előtt is megszüntetheti, ha annak megszüntetése a szerződésellenes cselekmény következményeként szerződésileg ki nem köttetett. (C. 1904. G. 399.)

(Adott esetben különösen a következő cselekményeket tekintette a kir. Kuria ilyenekül:

Bérlő a szerződés ellenére az ugarnak hagyni rendelt földek egy részét bevetette; szénát adott el a birtokról s ezt a tényt nem mentette a Kuria szerint az, hogy viszont trágyát és takarmányt vett; kivágatta az árokparton lévő akácfaakat és e területet állandóan rétnak használta; végül megtárnak használja a lakóház egy részét. Különösen ez utóbbira nézve érdekes a Kuria álláspontja, mely szerint a tulajdonos nem köteles azt tenni, hogy a lakás céljaira szolgáló épület rendeltetési céljától eltérő módon használtassék, mely annak állagát veszélyezteti.)

A csapadéknak van-e befolyása a chilisalétrom és kénsavas ammoniák hatására? A csapadéknak a műtrágyák hatására általában véve befolyása van. Clausen-Heide régebbi idő óta figyelemmel kísérte a csapadéknak befolyását a chilisalétrom és kénsavas ammoniák hatására. Ezen megfigyelései folyamán arról győződött meg, hogy a kénsavas ammoniák nitrogénjének és a chilisalétrom nitrogénjének hatása nagyjában egyértékűnek mondható, de csakis akkor, ha az ammoniákat kora tavasszal alkalmazzuk és ha tavasszal bőven van csapadék. Tehát ha az időjárás nem megfelelő nedves, akkor a chilisalétrom hatása nagyobb.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasút-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe!
! EGYETEMES ACZÉLEKÉK. !

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

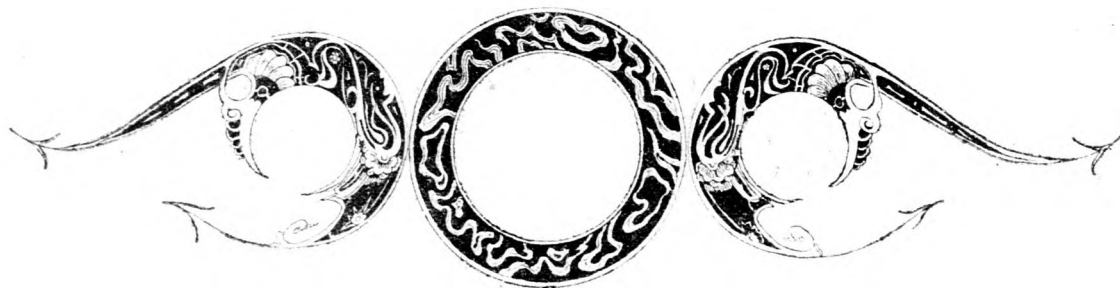
Eltörhetetlen tégelyaczél-ekefej.
Pánczélaczél-kormánylemezek.
Magasított aczél-ekefej.
Porvédő kerekek.
Aczél gerendély.

Csak kítámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjük árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

Nyúzó Pál.

Kétszáz esztendővel ezelőtt nevezetes harcok sorozata járta. II. Rákóczy Ferenc, az ideális lelkületű fejedelem mérte össze erejét az osztrák császári hatalommal. A hazája jóvoltáért mindenét feláldozni kész férfit, amikor az idő elérkezettnek látszott, pillanatra sem habozott, hogy a nemzeti ügy élére álljon.

Nehéz viszonyokkal kellett azonban megküzdenie. A táborába sereglő népnek, amely kész volt áldozni véréért a szent ügyért, fegyver, ruházat élelem kellett. A pénzt mindezekre előteremteni roppant nagy feladat volt. A fejedelmet szövetségesei inkább csak ígéretekkel biztatták: a megfelelő segély pedig nagyobb részben elmaradt.

A táborban alig tizedrésze a katonáknak volt rendszeren felszerelve. Alkalmas vezérek, tisztok hiányoztak. Ekként a küzdelem is változó szerencsével folyt. Kisebb portyázásokban kitűntek az egyes alvezérek, de az együttesen való munkálkodásra és így döntő eredmények kivívására alkalmatlan volt a sereg.

Az 1708-ban a Trencsén mellett vívott nagy ütközet után, melyben a nemzeti hadakat szétverték az osztrák vezérek, áldozóban volt a kurucok csillaga. Arulást árulás követett.

1711-ben a fejedelem visszavonult a küzdőtérrel. Lelkiismerete, látván a veszett ügyet, nem vitte rá, hogy a végképpeni leveretést idézze elő és ezzel a magyarság sorsát még elviselhetetlenebbé tegye.

A sereg maradványát Károlyi Sándor fővezérlete alá helyezte, így igyekezett megmenteni azt, amit a körülmények között még lehetett. Pálffy János császári főparancsnokkal megkötötte a szatmári békét és az utolsó kuruc sereg, 12,000 ember, a Szatmár melletti majthényi sikon 1711 május elsején lerakta a fegyvert és átadta zászlóit.

Ebben a seregben volt Károlyi Sándornak kedvelt embere és a kuruc tábor egyik legvitézesebb katonája, Nyúzó Pál is.

A fölkelő seregnek ez a számottevő tagja igen szegény jobbágy-családból származott.

A Rézéken született és az 1703-ik évi hadbászalláskor sorozták be.

A fiatal ember Károlyi Sándor seregébe került. Nagykálló ostrománál tűnt ki először személyes bátorságával. Az itt tanúsított vitéz magatartás, amelyről a vezér, Károlyi Sándor is tudomást szerzett, utját egyengette Nyúzó Pál további sorsának. A vezér maga mellé vette és a jobbágy fiú csakhamar altiszt lett.

Mikor pedig ebben a minőségben is többszörösen bebizonyította használhatóságát és mert a tisztekben szükkölködő seregnek alkalmas vezetőkre volt szüksége, rövid idő alatt tisztté avatták a bátor lovaskatonát.

Az idők folyásával fokozatosan, de aránylag nagyon gyorsan emelkedett Nyúzó Pál. 1708-ban, tehát öt évvel azután, hogy közlegénynek sorozták be, már mint ezres kapitány szerepelt Rákóczy seregében.

A kurucok szerencse-csillagának lehullása, a majthényi sikon történt szomorú esemény után Nyúzó Pálnak a részére sem mutatott egyéb sorsot, mint-hogy letegye a császári biztos előtt a hűségesküt és azután elmenjen haza a Részekre és folytassa egykori foglalkozását, szántson, vessen és arasson.

Az osztrák hadvezetőség, amelynek annyiszor volt alkalma tapasztalni Nyúzó Pál képességeit, most megemlékezett a vitéz kurucról. És amit azideig hiába szeretett volna látni, hogy Nyúzó hűtlen legyen a nemzeti zászlóhoz, ezen kényszerhelyzetnél elérkezettnek látta az időt arra, hogy a vitéz harcost a maga céljainak megnyerje.

Károlyi Sándor, aki ismerte otthoni körülményeit és kellően tudta értékelni Nyúzót, biztatta, hogy fogadja el a részére felajánlott új hatáskört.

Nyúzó Pál végre is hajlandóságot mutatott arra nézve, hogy császári szolgálatba lépjen. Károlyi Sándor, aki biztosítani kívánta kedves emberének jövőjét, közbenjárt érdekében. Meghozta részére az ezredesi kinevezést és emellett a nemesi oklevelet is.

A vitéz kuruc helyében sok ezer más tárt karokkal fogadta volna-e mentőhorgonyt. Nyúzó azonban nem tudta elfelejteni azt, hogy mi lett volna akkor, hogyha Rákóczi fegyverei diadalmaskodnak?

Es amikor azt látta, hogy a neki szánt okmányokon a kétféjű sasos pecsétek ékeskednek, feltámadt benne nagy erővel a visszafojtott és összegyülemlett keserűség.

Visszautasította a kecségtető jövőt; a cím, a rang és a nemesség nem kellett az ellenség kezéből. És mivel a hűségeskü letételére sem érzett magában elég hajlandóságot, akként cselekedett, miként sok más társa, a kurucok színe, virága és maga a fejedelem is: elbujdosott.

A menekültek legnagyobb részének irányát követve, Nyúzó Pál is Törökország felé vette útját. A bujdosó egy gazdag örmény családnál talált menedéket. Az örmény lányát nem sok idő múlva feleségül véve, családot alapított.

Itt éldegélt aztán évek hosszú során keresztül. A megélhetés felől most már nehézségei nem voltak, csak a honvágy gyötörte. Hirt semmit sem hallott a hazából, pedig úgy szeretne volna megtudni, hogy minő sorsban él a magyar nemzet. A vágy végre is nem hagyta nyugodni és 1725-ben, mint igen vagyonos ember tért vissza a sok csapást keresztül szenvedett hazába.

Nyúzó Pál egyike azoknak a kiváló és ritka ala-

koknak, akik az alsóbb rétegekből hirtelen fölemelkedve, minden tekintetben megállják helyüket. Vonzó példája a kötelességérzetnek és a hazaszeretetnek.

Cs. E.

Képeinkhez.

Petőfiné Szendrey Julia nyilatkozata. Petőfiné sajátkezű írása után készült ez a lenyomás. Egy évvel

férje eltünése után kiállította levelét, hogy más férfi karjaiba zárhassa őt, akit a nagy költő oly szépen megénekelt és örök hűséget dalolt róla. Az asszony ingatag. Hamar feled. Az ország, a nemzet még ma is várja-várja az eltűnt költőt, de a hitvese nem várta egy évnél tovább. Ez a kézírata Petőfinének valóban érdekes és jellemzi e nő gondolkozását, érzületét.

Háborgó tenger. Üvölt a szél, zug a tenger. A lán-

Tavaszi és szerelem.

ezait elszakítja a tomboló vihartól rángatott hajó. Nem lehet kikötni. Ott ringatja a hajókat a bőszi orkán a hullámhegyek között. Ilyenkor megtanul a hajósnép imádkozni. És az orkán napokig tarthat, a hajósok napokig szenvednek, mert nagy az Úr és az ő hatalma.

Tavaszi és szerelem. Már bontogatja a tavaszi enyhe napsugár a fák rügyeit. Édes, illatos levegőben felébred a növényvilág téli álmából. És a természet felújulásával az emberi szív is megdobb, tavaszt érez édes szerelmében. Ezt Margitay Tihauér híres festőnk szépen rajzolta le képünkön.

Apróságok.

A király és a vendége. Bukarestből írják, hogy a letelepedett amerikai petróleum-társaság egyik igazgatója Bukarestben járt a minap s kihallgatáson volt Károly román királynál. A kihallgatás vége felé ezt mondta az amerikai:

— Olvastam felséged följegyzéseit és megismertem belőlük Románia félszázados történetét Most, hogy másodszer járok itt és jobban szemügyre veszek mindent. nem győzöm eléggé bámulni, hogy mennyire kifejlődött az ország felséged uralkodása óta.

— Ezen nincs mit csodálni — mondta a király. — Tudtam, hogy mi a kötelességem, mi a hivatásom, s igyekeztem minél jobban elvégezni. Boldog vagyok, hogy nem igyekeztem hiába.

A másik dolog, amit csodálok, — mondta az amerikai — hogy a dinasztia negyven esztendő alatt mennyire összeforrt a nemzettel.

— No, ezen meg éppen nincs mit csodálni — mondta a király. — Az, hogy az uralkodóház az országával, amely trónt adott neki, egybeolvadjon, a legtermészetesebb dolog a világon. (Szegény magyar te ezt sem mondhatod!)

E szavak után behívatta a trónörökös fiát, aki éppen akkor érkezett meg a hercegi palotából. Bemutatta az amerikainak, aki gyönyörködve nézte, hogy a német apa és angol anya gyermekét milyen tiszta románnak nevelték, mivel hogy ő kerül egykor Románia trónjára.

Egy adat a halak gyorsaságáról. A tengeri halak között a lapos lepényhal-féléket tekintik a leggyorsabban úszóknak. Erre nézve érdekes adatot nyújt az a bizottság jelentése, mely az angol kormány megbízásából évek óta tanulmányozza az Északi tenger halászati viszonyait. A bizottság egy 35 cm. hosszú lepényhalat kellően megjelölve 1903. december 12-én szabadjára eresztett Lizan-Grund-ban; ugyanez a hal márciusus hó 28-án Lincolnshire melletti csatornában újból hálóra került. A hal tehát 106 nap alatt 225 km. utat tett meg, amit minimumnak kell tekinteni, annál fogva, hogy ez a távolság lég irányában van mérve, míg a hal tudvalevőleg nem haladhat annyira egyenesen.

Megjelent!

Kövy József, a gödöllői m. kir. baromfitelep kezelője és Winkler János B. O. E. titkár szerkesztésében és kiadásában a

Baromfiteyésztési Zsebnaptár 1906. évre.

A Baromfiteyésztési Zsebnaptár ezen első évfolyama gazdag tartalommal és csinos köntösben bocsátatik a nagyközönség rendelkezésére. Tárgyalja az általános és részletes tenyésztési ismereteket, fajtatant és betegségeket. Könyvelési része minden tenyésztőre nézve nélkülözhetetlenné teszi. **Ára 2 korona 50 fillér** bérmentes szétküldéssel. Megrendelhető a magy. kir. baromfiteyésztő- és munkásképző-iskola kezelésében, Gödöllőn, továbbá Winkler János B. O. E. titkáránál, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Megjelent!

A d o m á k.

Lehetetlen kívánság.

Orvos: Nagyságos asszonyom, önnek csak nyugalom kell!

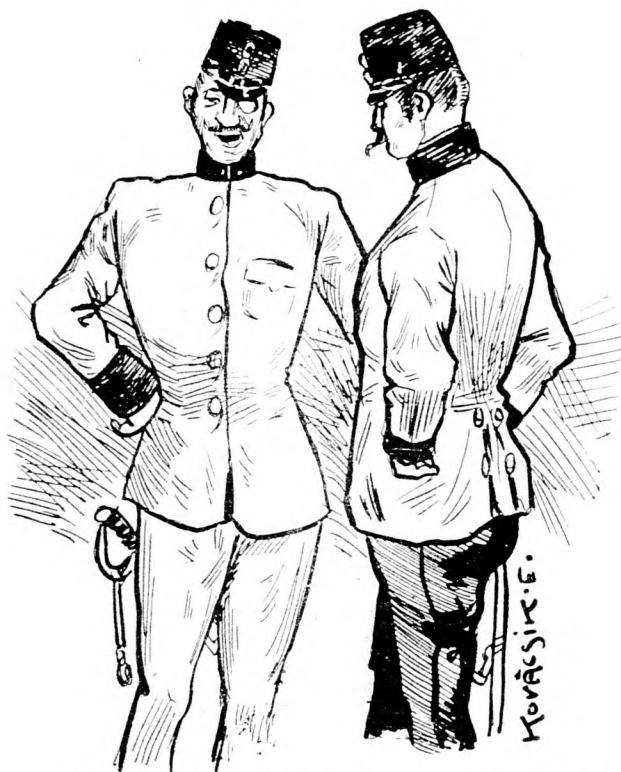
Anyós: De doktor ur! Nézze csak meg a nyelvemet!

Orvos: Annak is!

Elkeseredés.

A kis özvegy felkiált: Így elfuserálták a gyászruhámat, Bár csak inkább meg se halt volna szegény Sándorom!

Miért?

— Miért kell a katonának minden feljebbvalója előtt tisztelegnie?

= Azért, hogy be ne csukják.

Betűrejtvény.

Lesz + 1 × epa vil
ü ág

Megfejtési határidő 1906. március hó 17.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság” 9. számában közölt talány megfejtése:

„Ne higuj magyar a németnek,
Akármivel hitegetnek.
Ha ad akkora levelet,
Mint a kerek köpenyeged:
Nincsen abban semmi virtus
Verje meg a Jézus Krisztus.”

Helyesen fejtették meg: Baesy Margit, Kusztos Anna, Nagy Mariska, Beke Piroska, Joó Mariska, Renner Ida, Schwarz Matild, Csörge Zsuzsa, Kiss FABIÁNNÉ, Péterfy Tamásné, özv. Bódi Simon Juliána, Balázs Endréné, Seres Imréné, Fazekas Istvánné ifj., Szabóky Imre, Szakács Ferenc ifj., Kiss József, Fekete Béla, Gyuris József, Renner Antal, Valkó Ferenc, Gyenge Mihály, Bordoc István, Beregméri Ferenc.

• LEVELES SZEKRÉNY •

Kis Rabata Pál. Arra nincs rendelet, hogy a polgári és egyházi egybekelés egy napon történjék. Először a polgári egybekelés történik meg, mert ez az igazi, ez a törvényes. Az egyházi mellékes. El is maradhat, de ritkán mellőzik azt, ami helyes cselekedet. A polgári törvényes házasság bizonylata nélkül a pap nem is adhatja egybe a házasulandókat. Tehát lehet a templomi áldást másnap vagy később is tartani. — **Molnár Vendel.** A sorsjegyekről a tudósítást a beküldött lev. lapon küldöttük el. A késés azért van, hogy a bankháznál összetörődik a munka és betekig is várni kell rá, míg elkészülnek vele. Nem huzták ki. — **Hegedűs Vilmos.** A fák az árkon belül, tehát gazdasági területen állanak, sőt annak idején a gazdaság ültette őket. Ezek után azt hisszük, hogy vitatkozni sem lehet afőlött, hogy a fák kit illessenek. Mindenesetre a gazdaságot. Hogy a fák hová vetik árnyékukat, az a kérdés eldöntésénél semmi fontossággal sem bír. — **Tatai István.** Kivéve a cséplőgépnél és szeeszkavágógépnél alkalmazott munkásokat, a gazda nem köteles munkáit biztosítani. Ha azonban a havi béresként alkalmazottak nem mint munkások, hanem mint cselédek fogadtattak fel (cselédkönyvvel, szolgálati szerződéssel), akkor ezeket, mint cselédeket 120 fillér hozzájárulási díjjal biztosítani kell. — **C. A. A.** vers rettentő paprikás, Amint kiadnók, lapunkat rögvest elkoboznák. Ezt az erős edelt még nem használjuk, de bizonyjal jönni idő mikor ennél paprikásabbat is hozunk, csak derüljön a szabadság napja.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése
1906. márczius 11.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1.—1.20 K., vidéki borjúhús 124—142 K., sertéshús 136—144 K., szalonna füstölt 150—160 K., szalonna, olvasztani való 1.12—1.30 K., hárj 1.48—1.52 K., sertézsír 1.40—1.44 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1.20—1.60 K. hazai sonka 1.60—1.60 K.

Baromfifélék: élő tyúk —.—.— K., rántani való csirke 2.40—3.60 K., sütni való csirke 2.80—4.— K., kacsza, hizott 6.—12.— K., lud, hizott 14—20 K., pulyka, hizott 12.—16.— K., páronkint. Vágott hizott liba 1.80—2.10— K., vágott hizott kappan, kacsza és pulyka 1.40—2.60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendőek.) **Buza** 17.45—17.82 K. **Ross** 13.40 K-tól 13.50 K-ig. **Árpa** 14.30 K-tól 14.70 K-ig. **jobb minőségű** 14.80 K-tól 15.— K-ig. **Zab** 15.60—15.90 K. **Tengeri** 13.55 K.

Teavaj: (centrifugál) 2.20—2.60 K., főzővaj 1.70—2.— K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 28—48 fillér.

Tojás: bacsikai 74—75.— K., erdélyi apróbb áru 72.—73 K ládánként. (1440 drb.) Apadt —.— K., meszes: — K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 4.—4.40 K rózsza I. 5.60—5.80 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —.—.— mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	28.20	27.20	25.80	24.80	24.—	23.20	21.—	19.20	13.50

Takarmányvásár. Réti széna 4.60—6.— fillér, mubar 5.60—6.00 fillér, zsupszalma 3.20—3.60 fillér, alomszalma 2.60—3.00 fillér.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:
RUBINEK GYULA, országgyűlés képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	460.000.— kor.
Alapítványok	1.493.240.— kor.
Tartalékok	601.263.93 kor.
Összesen	2.554.503.93 kor.
1901. évi fölösleg	90.349.— kor.
1902. évi fölösleg	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	109.331.73 kor.
1904. évi fölösleg	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	61.730.60 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle mődozatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi tizletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi tizlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyezett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosításra minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság

m. kir. szab.
12321. 900.
A. 905.

Gazdák figyelmébe!

50% olcsóbb

mint bármely más világító anyag a

PYROLEUM

világítása.

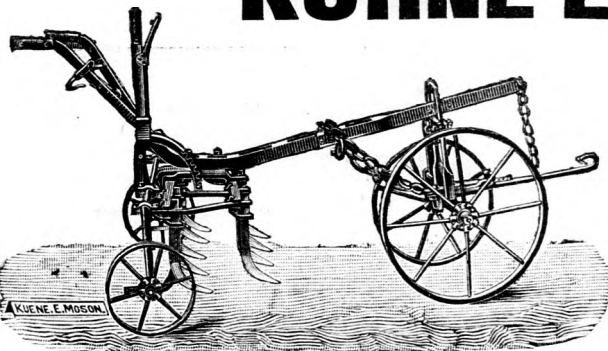
A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyulékony és már több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerőlevél nálam betekinhető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivánatra prospektus ingyen és bérmentve.

DEGEN JAKAB

Budapest, IX., Közraktár-utca 28.

KÜHNE E.

hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyárában

Mosonban

elismerett gondos kivitelben készülnek:

Egy- és többvasu aczélekek, ré- és szántóföld-boronák, hengerek. Hirneves szabadalmazott tolókerekes **Mosoni Drill** sorvetőgépek.

Mélyítő és porhanyító eszközök a tavaszi szántás helyettesítésére Uj amerikai rugósfogas Uj! Burgonyamivelő eszközök. Uj! Fran-

boronák. Uj! Burgonyamivelő eszközök. Uj! Fran-
szőlőművelő eszközök. A vetőmag előkészítésére: Rosták, Konkolyozó, Centrifugok stb.

FŐRAKTÁR:

FIÓKRAKTÁR:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Temesvár, Gazda-udvar.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. 27

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival
eddig több mint 770 első
díjat nyertek. — Évi gyártás
körülbelül 85000 darab.

Több mint 500,000 Alfa Laval
Separator az egész világon.

1905. évi forgalom : 25,000 bál.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukceziókra

melyek második sorozata **folyó évi október hó**
4-én veszi kezdetét.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál :

HELLER M. S TÁRSA

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkográfiai műintézet

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-
typia, fametszet stb. útján. Térképek, terve-
zetek, alaprajzok photolithográfiai leg-
szebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Műtrágyafélét, azonkívül

Rézgáliczot

szállít a

(98—99%) elismert kitűnő
minőségben legolcsóbban

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.